

**Додаток до матеріалів
Міжнародної науково-практичної інтернет-конференції**

**«КОНКУРЕНТОСПРОМОЖНІСТЬ ТА ІННОВАЦІЇ:
ПРОБЛЕМИ НАУКИ ТА ПРАКТИКИ»**

на честь 95-річчя ХНЕУ ім. Семе́на Кузне́ця

присвячена видатному вченому-економісту О. Г. Ліберману

Тези доповідей

**21 листопада 2025 року
м. Харків, Україна**

**Харків
2025**

Рекомендовано на засіданні вченої ради Харківського національного економічного університету імені Семена Кузнеця (протокол № 8 від 26.11.2025 р.), вченої ради Науково-дослідного центру індустріальних проблем розвитку НАН України (протокол № 12 від 11.11.2025 р.)

Рецензенти: **Криворучко Оксана Миколаївна**, доктор економічних наук, професор, завідувач кафедри менеджменту Харківського національного автомобільно-дорожнього університету (Харків, Україна);
Назарова Галина Валентинівна, доктор економічних наук, професор, завідувач кафедри соціальної економіки Харківського національного економічного університету імені Семена Кузнеця (Харків, Україна);
Райко Діана Валеріївна, доктор економічних наук, професор, завідувач кафедри маркетингу Національного технічного університету «Харківський політехнічний університет» (Харків, Україна)

Конкурентоспроможність та інновації: проблеми науки та практики : матеріали XX Міжнародної науково-практичної інтернет-конференції, 21 листопада 2025 р. Харків : ФОП Лібуркіна Л. М., 2025. Укр. мова, англ. мова

Наведено результати наукових досліджень учасників XX Міжнародної науково-практичної інтернет-конференції «Конкурентоспроможність та інновації: проблеми науки і практики» на честь 95-річчя ХНЕУ імені Семена Кузнеця, присвяченої видатному вченому-економісту О. Г. Ліберману. Розглянуто історико-теоретичні засади інноваційного підходу до економіки державного сектора; цифрові моделі продуктивних управлінських відносин у сучасних організаціях; роль стійких інновацій у забезпеченні довгострокової конкурентної переваги; методологічні основи удосконалення зовнішньоекономічної політики України в умовах глобальної конкуренції; особливості трансформації цифрової економіки на основі досвіду ЄС; цифровізацію центрів надання адміністративних послуг і зміцнення стійкості людських ресурсів у громадах України, що формує нові орієнтири підвищення їх конкурентоспроможності. Всі питання розглянуто в контексті сучасних умов воєнних дій і повсякденного відновлення економіки України, враховуючи досвід інших країн світу.

Видання складається зі збірки тез доповідей учасників конференції. Представлений матеріал може бути корисним для використання у подальших наукових дослідженнях, практичній діяльності підприємств і організацій для підвищення конкурентоспроможності й інноваційного розвитку. Рекомендовано фахівцям різних галузей економіки, державним службовцям, представникам бізнесу, наукових, освітніх і громадських організацій.

УДК 338.2:334.7

Досвід ЄС у формуванні антикризової політики компаній в умовах цифрової економіки

Шталь Тетяна Валеріївна,

д-р екон. наук, професор, професор кафедри міжнародної
економіки і менеджменту, ХНЕУ ім. С. Кузнеця (м. Харків, Україна),
e-mail: Tatyana.shtal@hneu.edu.ua;

Сорока Віктор Борисович,

аспірант спеціальності «Економіка»,
ХНЕУ ім. С. Кузнеця (м. Харків, Україна)

Сучасна економіка Європейського Союзу перебуває на етапі глибокої цифрової трансформації. Цифровізація бізнес-процесів, використання штучного інтелекту, Big Data, хмарних технологій і автоматизації докорінно змінюють способи управління підприємствами. Водночас зростає вразливість бізнесу до кризових явищ – як економічних (інфляційні шоки, рецесії), так і технологічних (кібератаки, технічні збої, втрати даних).

Ключовими факторами, що сприяють виникненню кризових явищ в компаніях, вважають недостатні компетенції у виявленні та прогнозуванні кризових процесів; слабкий взаємозв'язок елементів та ієрархічних рівнів антикризового механізму; відсутність стратегії розвитку; слабка управлінська дисципліна; незбалансована організаційна структура управління; низька інноваційна активність; управлінські помилки та прорахунки (технологічні, управлінські, фінансові); недостатній контроль за використанням ресурсів; низька своєчасність планів та прогнозів; відсутність гнучкості в управлінні ризиками тощо [1].

В умовах цифрової економіки змінюється сама структура ризиків, зокрема активізуються кіберризики (втручання у системи, витік даних, злам інфраструктури); технологічні ризики (застарілі

прийняття управлінських рішень; необхідність постійних інновацій; підвищена чутливість до часових обмежень; швидка зміна критеріїв якості та ефективності управлінських рішень та дій [2].

Європейський Союз активно формує політику підтримки компаній у кризових умовах, зокрема в контексті цифровізації. Так, європейські компанії використовують такі основні інструменти антикризової політики: цифрову аналітику для раннього виявлення кризових тенденцій; системи кібербезпеки; хмарні рішення для забезпечення безперервності бізнесу у випадку локальних збоїв; цифрові платформи для моніторингу продуктивності та адаптивності персоналу; сценарне моделювання для симуляції кризових ситуацій за допомогою цифрових двійників компанії.

Зокрема, Siemens AG впровадила систему Predictive Maintenance, де штучний інтелект прогнозує збої у виробництві, запобігаючи кризам; SAP SE створила аналітичну платформу для управління ризиками в реальному часі; ІКЕА здійснила цифрову трансформацію ланцюга постачання для мінімізації збитків під час пандемії; Volkswagen Group реалізувала антикризову цифрову стратегію «Vision Zero» для попередження технологічних і безпекових інцидентів.

Таким чином, досвід країн Європейського Союзу демонструє, що ефективна антикризова політика в цифровій економіці базується на:

- інтеграції цифрових технологій у всі управлінські процеси;
- розвитку цифрових компетенцій персоналу;
- використанні систем управління ризиками на основі даних; партнерстві бізнесу, уряду та дослідницьких центрів у сфері цифрової безпеки.

Для українських компаній важливо орієнтуватися на цей досвід, впроваджуючи системне антикризове управління з цифровими інструментами як запоруку стійкості в умовах турбулентності ринку.

Література

1. Соболева Г. Формування антикризової політики управління підприємством. *Економіка та суспільство*. 2022. № 41. URL: <https://economyandsociety.in.ua/index.php/journal/article/view/1567/1508>
2. Нечаева І. А., Шитікова Л. В. Інновації як інструмент антикризового управління підприємством. *Вісник ХНТУ*. 2022. № 4 (83). URL: https://journals.kntu.kherson.ua/index.php/visnyk_kntu/article/view/14/13

ДОДАТОК до матеріалів
Міжнародної науково-практичної інтернет-конференції

**КОНКУРЕНТОСПРОМОЖНІСТЬ
ТА ІННОВАЦІЇ:
ПРОБЛЕМИ НАУКИ ТА ПРАКТИКИ**

на честь 95-річчя ХНЕУ імені Семена Кузнеця

присвячена видатному
вченому-економісту О. Г. Ліbermanу

Тези доповідей
Міжнародної науково-практичної конференції

21 листопада 2025 року
м. Харків, Україна